

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

پایان نامه:

جهت اخذ درجه دکتری حرفه ای

عنوان:

بررسی تحلیلی مداخله های درمان شناختی رفتاری در

بیماران دوقطبی تحت درمان دارویی

استاد راهنما:

دکتر پرویز مولوی

دکتر مهریار ندرمحمدی

استاد مشاور:

دکتر فریبا صادقی موحد

نگارنده:

نیکو سلمانی اقدام

تابستان 97

شماره پایان نامه:

682

کد IRCT: IRCT20170103031741N2

يا ايتها انفس المطمئه ارجعي الى ربك الراضيه
مرضيه فالدخلى فى عبادى فالدخلى جتتى

تقديم به پيشگاه خدایى

که لیاقت خدمت به بشریت را به ما بخشید
و در سایه توجهانش ، دست ما را شفا بخش دل دردمندان و
بیماران قرار داد.

تقديم به :

دو باغبان زندگى ام

پدر و مادر مهربانم

آنان که فروغ

نگاهشان، گرمی کلامشان، روشنایی وجودشان

سرمایه جاودانی زندگى من است.

تقديم به :

همسر مهربانم

امين

که هر لحظه وجودم را از چشمه سار پر

از عشق چشمانش سیراب می کند....

تقدیم به
برادر عزیزم
علی

به پاس وجود پاک

و دوست داشتیش،

همواره گرمی بخش وجودم هست که با
همراهی و لطف بی دریغش یاریگرم بود.

انسان کارآموز رنج استادش است.....

و تقدیم به

اساتید بزرگوار و ارجمندم

جناب آقای دکتر

پرویز مولوی

جناب آقای دکتر

مهریار ندرمحمدی

و سرکارخانم دکتر فریبا صادقی موحد

که راهنماییشان فراتر از مرز ارزشها

و مقامشان فراتر از مرز بیانهاست

بررسی تحلیلی مداخله های درمان شناختی رفتاری در بیماران دوقطبی تحت درمان

دارویی

چکیده

سابقه وهدف: اختلال دو قطبی یکی از شایعترین بیماری های روانی و علل بستری در بخش های روانپزشکی است. به منظور درمان و جلوگیری از عود مکرر این بیماران لازم است اطلاعاتی در رابطه با روش های درمانی من جمله گروه درمانی شناختی رفتاری با تکنیک های مختلف کسب کرد. این پژوهش با هدف بررسی اثر بخشی درمان دارویی و درمان شناختی رفتاری در کاهش علائم و نشانه های اختلال دوقطبی نوع یک انجام شد.

مواد و روش ها : این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی با طرح پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل می باشد. تحقیق جامعه پژوهش، کلیه بیماران اختلال دوقطبی بستری در بخش روان بیمارستان فاطمی اردبیل در سال 1397 بودند که به روش نمونه گیری در دسترس تعداد 12 نفر انتخاب (بر اساس تشخیص روان پزشک) و دو گروه درمان دارویی (6 نفر) و گروه درمان شناختی رفتاری همراه دارو (6 نفر) جایگزین شدند..

یافته ها: یافته ها نشان داد که تفاوت میانگین تاثیر درمان دارویی ($P=0/002$) و درمان شناختی - رفتاری همراه دارو ($P=0/001$) در کاهش علائم و نشانه های اختلال خلقی دوقطبی نوع یک تاثیر معناداری داشته و موجب بهبود علائم آن شده است.

نتیجه گیری: بر اساس نتایج این تحقیق، محققین استفاده از رویکرد تیمی مبتنی بر همکاری روان شناس و روان پزشک در درمان اختلال خلقی دوقطبی نوع یک را پیشنهاد می نمایند.

کلمات کلیدی: درمان دارویی، درمان شناختی رفتاری، اختلال خلقی، اختلال دوقطبی نوع یک، اختلال دوقطبی نوع دو

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
فصل اول: طرح تحقیق	1
1-1 مقدمه	2
2-1 بیان مسئله	3
3-1 اهداف	6
1-3-1 هدف کلی	6
2-3-1 اهداف اختصاصی	7
3-3-1 هدف کاربردی	7
4-1 فرضیات	7
5-1 تعریف واژه ها (نظری و عملی)	8
فصل دوم: پیشینه تحقیق	13
1-2 مقدمه	13
2-2 چارچوب پنداشتی	13
1-2-2 اختلال خلقی دوقطبی	13
1-2-2 اختلال خلقی دوقطبی نوع یک	13
2-2-2 ملاک های تشخیصی	13

17	3-2-2 ویژگی های تشخیصی براساس علائم.....
22	4-2-2 شیوع.....
22	5-2-2 شکل گیری و روند اختلال دو قطبی.....
23	6-2-2 عوامل خطر و پیش آگهی اختلال دو قطبی.....
24	7-2-2 موضوعات تشخیصی مرتبط با فرهنگ و جنسی.....
24	8-2-2 پیامدهای کارکردی اختلال دو قطبی نوع I.....
25	9-2-2 اختلالات مرتبط با اختلال دو قطبی.....
25	3-2 درمان شناختی - رفتاری.....
28	1-3-2 انواع روش های شناختی رفتاری.....
29	2-3-2 نحوه تاثیر رفتار درمانی شناختی.....
30	3-3-2 اصول درمان درمان شناختی - رفتاری.....
32	4-2 مروری بر مطالعات.....
32	1-4-2 پیشینه داخلی.....
35	2-4-2 پیشینه خارجی.....
39	فصل سوم: شیوه اجرای تحقیق
40	1-3 مقدمه.....
40	2-3 نوع مطالعه.....
40	1-2-3 روش مطالعه یا پژوهش.....

40	2-2-3 جمعیت و نمونه مطالعه
41	3-2-3 محیط مطالعه
41	4-2-3 معیارهای ورود نمونه ها به مطالعه
41	5-2-3 معیارهای خروج نمونه ها از مطالعه
41	3-3 ابزارهای مورد استفاده و نحوه تعیین روایی و پایایی
45	4-3 روش اجرای مطالعه
46	1-4-3 متد جی سی رایت
48	5-3 روش تجزیه و تحلیل داده ها
48	6-3 ملاحظات اخلاقی
50	فصل چهارم: نتایج
51	1-4 مقدمه
51	2-4 تحلیل مشخصات فردی و اجتماعی شرکت کنندگان در پژوهش
76	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
77	1-5 بحث و بررسی یافته ها
85	2-5 نتیجه گیری
86	3-5 پیشنهادات
87	4-5 محدودیتهای اجرایی طرح
88	فهرست منابع

فهرست جداول

فهرست	عنوان
جدول 1-2	ملاک های تشخیصی برای اختلال خلقی دوقطبی نوع یک.....14
جدول 1-3	دیاگرام جایگزینی نمونه های مورد مطالعه.....40
جدول شماره 1-4	توزیع فراوانی نمونه های مورد مطالعه بر حسب جنسیت.....51
جدول شماره 2-4	توزیع فراوانی نمونه های مورد مطالعه بر حسب تحصیلات.....52
جدول شماره 3-4	توزیع فراوانی نمونه های مورد مطالعه بر حسب وضعیت تاهل.....53
جدول شماره 4-4	توزیع فراوانی نمونه های مورد مطالعه بر حسب تعداد فرزند.....54
جدول شماره 5-4	توزیع فراوانی نمونه های مورد مطالعه بر حسب دامنه سنی.....55
جدول شماره 6-4	توزیع فراوانی نمونه های مورد مطالعه بر حسب رتبه فرزند.....56
جدول شماره 7-4	توزیع فراوانی نمونه های مورد مطالعه بر حسب وضعیت اقتصادی.....57
جدول شماره 8-4	میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت درمان دارویی و درمان شناختی - رفتاری همراه دارو در پیش و پس آزمون بر شاخص مانیا و علایم آن در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک.....58

جدول شماره 4-9 آزمون کولموگراف- اسمیرنف برای توزیع نمرات متغیرهای مورد مطالعه.....60

جدول شماره 4-10 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تاثیر درمان دارویی بر شاخص مانیا در

بیماران دارای اختلال خلقی دوقطبی نوع یک بستری در بخش روان بیمارستان فاطمی اردبیل.....61

جدول شماره 4-11 آزمون کولموگراف- اسمیروف برای توزیع نمرات متغیرهای مورد مطالعه.....62

جدول شماره 4-12 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان شناختی- رفتاری همراه

دارو بر شاخص مانیا در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک بستری در بخش روان بیمارستان فاطمی اردبیل

.....62

جدول شماره 4-13 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی- رفتاری همراه دارو بر مولفه خلق بالا در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک.....63

جدول شماره 4-14 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی- رفتاری همراه دارو بر مولفه فعالیت حرکتی در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک64

جدول شماره 4-15 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی- رفتاری همراه دارو بر مولفه علایق جنسی در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک65

جدول شماره 4-16 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی- رفتاری همراه دارو بر مولفه خواب در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک66

جدول شماره 4-17 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی- رفتاری همراه دارو بر مولفه تحریک پذیری در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک.....67

جدول شماره 4-18 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی - رفتاری همراه دارو بر مولفه سرعت و مقدار گفتاری در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع

یک.....68

جدول شماره 4-19 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی - رفتاری همراه دارو بر مولفه سرعت و مقدار گفتاری در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع

یک.....69

جدول شماره 4-20 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی - رفتاری همراه دارو بر مولفه محتوای فکر در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک70

جدول شماره 4-21 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی - رفتاری همراه دارو بر مولفه رفتار پرخاشگرانه در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک.....71

جدول شماره 4-22 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی - رفتاری همراه دارو بر مولفه ظاهر و قیافه در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک72

جدول شماره 4-23 میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون t برای تفاوت تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی - رفتاری همراه دارو بر مولفه بینش در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک73

جدول شماره 4-24 نتایج آزمون آزمون تعقیبی بونفرونی برای مقایسه دو به دو تاثیر درمان دارویی و درمان

شناختی - رفتاری همراه دارو در بیماران دارای اختلال دوقطبی نوع یک75

اختصارات :

CBT: COGETIVE BEHAVIOUR THERAPY

TAU: TREATMENT AZ USUAL

YMRS: YOUNG MANIA RATING SCALE

HDRS: HAMILTON DEPRESSION RATING SCALE

BMD: BIPOLAR MOOD DISORDER

MCMII: MILLON CILINICAL MULTIAXIAL INVENTORY

DSM – 5: DIAGNOSTIC AND STATISTICAL MANUAL OF MENTAL DISORDERS,FIFTH EDITION